

تلخندی برای فصل بازنشستگی

مجموعه طنز «نقطه سر خط» به کارگردانی سعید آقاخانی و تهیه‌کنندگی ایرج محمدی و مهران مهام از 29 بهمن از شبکه 3 سیما پخش می‌شود

گزارش سریال نقطه سرخط

تلخندی برای فصل بازنشستگی

جام جم آنلاین: مجموعه طنز «نقطه سر خط» به کارگردانی سعید آقاخانی و تهیه‌کنندگی ایرج محمدی و مهران مهام از 29 بهمن از شبکه 3 سیما پخش می‌شود.

داستان مجموعه «نقطه سرخط» را مصطفی کیایی و سعید جلالی در 30 قسمت 40 دقیقه‌ای برای گروه فیلم و سریال شبکه 3 به نگارش درآورده‌اند.

ایرج محمدی و مهران مهام که ید طولایی در تولید سریال‌های مناسبی نوروز دارند، بعد از «خوش‌نشین‌ها»، «زن بابا» و «راه درو» تصمیم گرفته‌اند همکاری جدیدشان را با سعید آقاخانی از رقابت‌های نوروزی خارج کنند و در اوضاع و احوال قبل از نوروز، آن را روی آنتن بفرستند.

قصه سریال نقطه سر خط روایتگر زندگی صمد قیصری، کارمند یکی از ادارات است که همراه همسر و دو دختر و پسرش که همگی در سن ازدواج و دانشجوی هستند در خانه‌ای استیجاری زندگی می‌کنند.

با لودگی مخالفم

در حالی که اوضاع کارهای ملودرام در تلویزیون و سینما روز به روز بدتر می‌شود، مجموعه‌ها و فیلم‌های کم‌دی و طنز در دو سه سال اخیر رونقی پیدا کرده‌است. در این میان سابقه و تجربه آقاخانی در زمینه طنزهای تلویزیونی او را در زمره قدیمی‌های این صنف قرار داده است.

آقاخانی درخصوص دیدگاه خود نسبت به آثاری که با هر طرفندی سعی در خنداندن مخاطبان‌شان دارد، می‌گوید: طبیعی است توقع بیننده از کار طنز خندیدن است، اما به چه قیمتی؟! ما در این مجموعه وقتی با صحنه‌ای مواجه می‌شدیم که احساس می‌کردیم جای برای شوخی ندارد یا حتی توانایی نداریم آن شوخی را تولید کنیم این کار را نکردیم و فقط قصه را روایت کردیم.

وی ادامه می‌دهد: به طور کلی در ساخت کار طنز وقتی می‌بینیم چیزی برای خنداندن مردم نداریم و اگر در این بخش حرکت کنیم به سمت لودگی می‌رویم، آن را انجام نمی‌دهیم چون من با لودگی و زوری خنداندن موافق نبوده و نیستم.

کارگردان نقطه سرخط توضیح می‌دهد: به هر حال نمی‌خواهم مدعی باشم که وقتی بیننده هر قسمت از نقطه سرخط را می‌بیند از خنده ریسه می‌رود، اما معتقدم تمام تلاش ما را می‌کنم اگر بیننده با دیدن این سریال لبخندی بر لبانش نقش می‌بندد از ته دلش باشد.

آقاخانی درباره وجه تمایز نقطه سر خط با بقیه سریال‌های طنز می‌گوید: معمولا فضای رئال را در قالب طنز به تصویر می‌کشیم، اما سعی می‌کنم دوربین را برای مخاطب مخفی کنم، در نقطه سرخط مشکلات قشری عمده از جامعه به تصویر کشیده شده که به نظر در سریال‌های طنز دیگر نبوده است. امیدوارم مورد استقبال مخاطب باشد.

کمدی اجتماعی مفرح در یک آپارتمان

مهران مهام که سال‌هاست به عنوان تهیه‌کننده تلویزیونی با ایرج محمدی فعالیت می‌کند.

درباره این که آیا مطمئن هستید سریال در اوضاع و شرایط خرید سال نو و خانه تکانی، بازهم دیده می‌شود، می‌گوید: به هر حال هر سریالی که خوب و قصه‌گو باشد و از نظر ساختاری، کار درستی از آب درآید، در هر اوضاع و شرایطی بیننده خودش را خواهد داشت.

سال‌هاست که سریال‌های کمدی ما پر شده از بازیگرانی که دیگر چهره، نوع بازی، تکیه کلام‌ها و تک‌تک حرکاتشان برای مخاطبان نه تنها آشناست که خیلی وقت‌ها تکراری و آزاردهنده به نظر می‌رسد، اما بازهم به محض این که تصمیمی برای تولید یک سریال کمدی گرفته

می‌شود، نام این بازیگران در فهرست سریال می‌آید و هیچ تغییری هم در این ساختار ایجاد نمی‌شود. سریال نقطه سر خط هم گویا از این مساله جدا نیست.

این انتخاب‌ها به نظر مهم چند دلیل دارد: دلیل اول انتخاب بازیگرانی مثل مرجانه گلچین، حمید لولایی و علی صادقی است که مردم واقعا این بازیگران را دوست دارند. وقتی ما را می‌بینند، اولین سوالشان این است که این بازیگران در کار جدیدمان هستند یا خیر.

طبیعی است وقتی مردم تا این حد از حضور آنها استقبال می‌کنند و واکنش خوبی نشان می‌دهند ما بازهم از آنها استفاده کنیم. از طرف دیگر، به نظر من این کاراکترها نقش خودشان را خیلی خوب پیدا می‌کنند و کاملا می‌دانند باید کار را چطور موفق پیش ببرند.

با وجود موفقیت‌های بسیار این بازیگران، اما اگر حضورشان با یک نقش خاص بدون کمترین نوآوری مدام تکرار شود، قطعاً دیگر جذابیتشان را از دست می‌دهند. تهیه‌کننده مجموعه در این باره می‌گوید: ما به کلیت قضیه نگاه می‌کنیم.

باید با این واقعیت کنار بیاییم که در بخش کم‌دی با محدودیت بسیاری مواجه هستیم، بنابراین حق انتخاب زیادی نداریم.

با وجود این هربار در هر سریال سعی می‌کنیم چند نقش جدید هم به کار اضافه کنیم تا کنار بازیگران شناخته شده قبلی تا حدی بتوانند خودشان را نشان دهند.

در این سریال هم از سه چهار بازیگر جدید تئاتری استفاده کرده‌ایم. در حالت کلی به منتقدان و تمام مخاطبان می‌گویم سعه صدر داشته باشند و کار را تا پایان دنبال کنند. نوید می‌دهم قصه در قسمت‌های بعد روند صعودی طی خواهد کرد.

سریال نقطه سر خط به تعریف تهیه‌کننده، کم‌دی‌ای است که بیشتر سعی دارد مسائل و مشکلات اجتماعی را به تصویر بکشد.

مهم درباره لوکیشن‌های این مجموعه می‌گوید: لوکیشن‌های ما همه در تهران است، اما جابه‌جایی‌های زیادی در شهر خواهیم داشت. در حال حاضر نیز با وجود سرمای هوا تصویربرداری ادامه دارد و به احتمال زیاد تا پایان اسفند هم طول خواهد کشید.

طنز اگر با تعریف صحیح و متعالی آن همراه شود به دلیل جاذبه خاص، مخاطبان گسترده‌تری جذب می‌کند و در مخاطب تاثیر عمیق‌تری ایجاد می‌کند، تهیه‌کننده نقطه سر خط درباره این‌که ملودرام حرف دل مردم را بهتر انتقال می‌دهد یا طنز می‌گوید: ملودرام و طنز هر دو می‌توانند حرف دل جامعه را بیان کنند، اما گاهی مشکلات و معضلات، سختی و تلخی‌هایی دارد که اگر به شکل طنز بیان شود برای مخاطبان جذاب‌تر است. طنز می‌تواند نقاط ضعف جامعه را به زبان گویا و شیرین برای مخاطب بازگو کند. نقطه سر خط کم‌دی اجتماعی مفرح در یک آپارتمان است.

خندانند مردم در شرایط دشوار امروز، کار راحتی نیست. سطح سلیقه و سواد مخاطب ارتقا یافته است و مانند گذشته نیست که هر برنامه و سریالی را که خوراکش کنند بپذیرد.

مخاطب امروز به نقد مجموعه‌ها می‌پردازد و دیگر با تماشای هر مجموعه طنزی نمی‌خندد. مهم درباره خندانند مخاطب امروز می‌گوید: به نظرم وقتی زندگی امروز مردم را به تصویر می‌کشیم، مخاطب راحت‌تر می‌خندد، بارها پیش آمده است در زندگی روزمره با مشکلاتی مواجه شده‌ایم که حتی خودمان خنده‌مان گرفته است. این که تجربه‌های قبلی نشان داده است مخاطب هنگام دیدن زندگی خودش در رسانه تصویری، خنده واقعی می‌کند نه این که به لودگی بخندد.

وی در پاسخ به این سوال که آیا نبود فیلمنامه کامل و آماده سبب نبود انسجام در قصه و داستان می‌شود، بیان می‌کند: اگر بی‌دقتی در کار صورت گیرد این اتفاق می‌افتد، اما ما به طور معمول به گونه‌ای کار را مقابل دوربین می‌بریم که هیچ زمان صحنه، برای فیلمنامه معطل نباشد. اگر صحنه فیلمبرداری، لنگ فیلمنامه باشد و بخواهد فیلمنامه صفحه به صفحه به دست ما برسد مشکلات زیادی در تولید و کیفیت سریال به وجود می‌آورد. هنگامی کار یک‌دست نمی‌شود و قصه‌ها غیرمنسجم است که صحنه لنگ فیلمنامه باشد، ولی هیچ زمان سریال ما لنگ فیلمنامه نمی‌ماند.

تماشای کار کلیشه‌ای نه تنها برای مخاطب جذابیتی ندارد، بلکه او را دلزده می‌کند و حتی برای سرگرمی هم رغبت به تماشای کار ندارد. مهم برای دور کردن مجموعه از کلیشه شدن توضیح می‌دهد: قصه اگر کهنه نشود حرفی برای گفتن دارد. با این‌که مجموعه‌های سال‌های اخیر طنز بازگوکننده قصه‌های اجتماعی و رئال است، اما نگاه جدید کارگردان و تهیه‌کننده می‌تواند قصه را از کلیشه بودن دور کند، نقطه سرخط بیان‌کننده قسمتی از زندگی و مشکلات مردم است که تاکنون در هیچ مجموعه‌ای به تصویر کشیده نشده است. ما تلاش کردیم و امیدوارم مخاطب هم بتواند با کار ارتباط برقرار کند.

کارگردان مجموعه طنز باید شوخ طبع باشد

علیرضا نجف‌زاده سال 1351 در تهران متولد شده است. او سال‌ها با سمت دستیار کارگردان و برنامه‌ریز در پروژه‌های مختلف سینمایی و تلویزیونی حضور داشته است که می‌توان به قتل آنلین، زن‌بابا، چارديواري، به کبودي ياس و شاعر زباله‌ها اشاره کرد. وي در حال حاضر سرپرست گروه کارگردانی و برنامه‌ریزی مجموعه نقطه سرخط است.

وي درباره وجه تمایز قصه نقطه سر خط با بقیه سریال‌ها اظهار می‌دارد: داستان این سریال درباره مردی است که نمی‌خواهد قبول کند بازنشستگی پایان دوران فعالیت اوست. صمد قیصری، کارمندی است که پس از سال‌ها فعالیت در اداره‌اش، حکم بازنشستگی دریافت می‌کند. او همراه خانواده‌اش در خانه‌ای استیجاری زندگی می‌کند و البته ارتباط خوبی هم با صاحبخانه‌اش دارد، اما بازنشستگی او باعث می‌شود ماجراهای مختلفی برای او و اطرافیانش به وجود آید. این قصه جدیدی است که به نظر تا به حال بیان نشده است.

در این مجموعه بعد از بیان مشکلات، راه حل آن نیز بیان شده و به مخاطب گفته می‌شود در نهایت تمام مشکلات را می‌توان با همدلی برطرف کرد.

نجف‌زاده در پاسخ به این‌که کارگردانی در يك مجموعه طنز و ملودرام چه تفاوت‌هایی دارد، توضیح می‌دهد: به طور کلی در فیلمسازی، فضای پشت دوربین تاثیر بسزایی مقابل دوربین می‌گذارد. عواملی که در مجموعه‌های طنز فعالیت می‌کنند باید روحیه‌ای آرام و شاد داشته باشند تا بتوانند بخوبی نقش‌آفرینی کنند.

کارگردان مجموعه طنز نیز باید بتواند، با اخلاق خوب از بازیگران بازی بگیرد و چون زندگی دشواری‌های زیادی دارد، ممکن است کارگردان مجموعه طنز هم مانند تمام افراد جامعه، يك روز غمگین باشد، اما باید بتواند خود را کنترل کند تا به کار لطمه‌ای وارد نشود. تمام این موارد، به زبان ساده است، اما در عمل دشوار است. بنابراین اجرای کار طنز به مراتب سختی‌های بیشتری از مجموعه‌های جدی دارد.

وي در پاسخ به این‌که در کارگردانی مجموعه‌های طنز بازیگران تا چه اندازه اجازه اعمال نظر دارند بیان می‌کند: فیلمسازی کار گروهی است.

از وقتی طرح قصه شکل می‌گیرد تا زمانی که فیلم تولید می‌شود، بارها توسط همه عوامل مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرد و بعضاً متن فیلمنامه هنگام تولید تغییر می‌کند. اما به طور کلی، در بعضی قسمت‌ها نقش به بازیگر نزدیک می‌شود و در قسمت‌های دیگر بازیگر باید به نقش نزدیک شود.

در آن قسمت‌هایی که بازیگر باید به نقش نزدیک شود، کارگردان با اعمال نظر به او کمک می‌کند تا در کنار بهره‌گیری از خلاقیت‌هایش بتواند نقش را بخوبی بازی کند که حساسیت این قسمت در مجموعه‌های طنز بیشتر است.

سرپرست گروه کارگردانی و برنامه‌ریزی مجموعه نقطه سر خط درباره خسته شدن مخاطب از تیم بازیگری تکراری در این مجموعه می‌گوید: چارلی چاپلین و لورل هاردی کم‌دین‌های معروف دنیا هستند که سال‌ها با يك نوع لباس ایفای نقش کردند، اما هیچ وقت برای مخاطب تکراری نشدند.

در تمام دنیا روش به این صورت است که استعدادهاي يك بازیگر را برجسته کرده و در کارهای بعدی از او استفاده می‌کنند، اما در ایران متأسفانه این روش را اشتباه می‌دانند. به نظر من آنچه مخاطب را خسته می‌کند تکرار بازیگر نیست، بلکه قصه تکراری است. قصه اگر پتانسیل لازم را داشته باشد، بازیگر می‌تواند حتی اگر تکراری هم باشد، قصه را به بهترین شکل بازی کند.

پروانه حسین‌زاده